# Nya fynd av sköldlöss i Sverige

FREJ OSSIANNILSSON

Ossiannilsson, F.: Nya fynd av sköldlöss i Sverige. [New finds of coccids in Sweden (Homoptera: Coccoidea).] – Ent. Tidskr. 106: 145–146. Uppsala, Sweden 1985. ISSN 0013-886x.

A number of new finds of Coccoidea in Sweden are reported. New to Sweden are *Atrococcus paludinus* (Green), *Atrococcus cracens* Williams, *Balanococcus boratynskii* Williams, *Coccura comari* (Künow), *Phenacoccus interruptus* Green, *Trionymus thulensis* Green, *Trionymus tomlini* Green, *Eriococcus pseudinsignis* Green, *Lecanopsis formicarum* Newstead, *Eulecanium franconicum* (Lindinger), and *Eriopeltis stammeri* Schmutterer. *Eriococcus graminicoila* Borchsenius should be deleted from the Swedish list.

*F. Ossiannilsson, Källparksgatan 9, S-754 32 Uppsala, Sweden.*

Sedan mitt senaste ”bidrag till kännedomen om den svenska sköldlusfaunan” (Ossiannilsson 1959) publicerades, har jag kunnat notera ytterligare ett antal anmärkningsvärda fynd av sköldlöss. Ett fåtal av dessa har meddelats genom mina arbeten 1971 och 1972; dessutom har vaxsköldlössen (Ortheziidae) beaktats i en särskild uppsats (Ossiannilsson 1984). Nu återstår mig att redovisa några fynd huvudsakligen av fritt levande arter gjorda dels av mig, dels av andra personer som bett mig identifiera av dem påträffade exemplar.

Materialet som presenteras är ej stort men omfattar likväl ett betydande antal för vår fauna nya arter. Det ligger då nära till hands att anta att jag här skummat grädden av ett större material och struntat i att redovisa ”skummjölken”. Så är icke fallet: någon möjlighet att i fältet med godtagbar säkerhet igenkänna sköldlöss av de här representerade grupperna finns ej. Nedanstående lista utgör en fullständig redovisning av vad som kunnat artbestämmas ur ett slumpvis insamlat material av dessa grupper. Detta bör säga en del om vad som återstår att göra innan vår kännedom om sköldlössens utbredning i Sverige är tillnärmelsevis tillfredsställande.

1. *Steingelia gorodetskia* Nassonov. **Ly Lpm:** Ammarnäsfjällen 26.6.1972 (J. Jonasson). – Förut känd från T Lpm (Ossiannilsson 1959). Ej i grannländerna.

2. *Atrococcus paludinus* (Green). I mitt Eidskog-arbete (Ossiannilsson 1977) anmälde jag denna art som ny för Norge och nämnde att den är funnen i vissa landskap i Sverige. Någon detaljerad redovisning av de svenska fynden gavs däremot ej, varför en sådan meddelas här. **Öl:** Vickleby, L:a Vickleby på *Filipendula ulmaria* 20.7.1950; **Gtl:** Hed VSV Ire under *Sedum album* 22.7.1965; **Vg:** Ryd, Blängs mosse i mosstuva 10.7.1953; **Upl:** Uppsala, Norby, *Carex* sp. 22.8.1949, Uppsala, Håga på blad av *Rubus chamaemorus* 20.8.1950; **Dlsl:** Rǻggärd, Steneryrsmossen, *Rubus chamaemorus* 30.7.1967, Högsäter, Bredmossen, *Rubus chamaemorus* 30.7.1967 (Ossiannilsson); **Vb:** Umeå, Holmsund, myr v. Villanäs, *Rubus chamaemorus* sept. 1960 (H. Hellqvist). – England, Frankrike, Holland, Norge.

3. *Atrococcus cracens* Williams. **Ög:** Rystad, Fröstad 30.7.1955, 1 ♀ (Ossiannilsson); **Upl:** Uppsala, Sunnersta på *Centaurea scabiosa* 8.8.1956, 2 ♀♀ (Ossiannilsson). – Ny för Skandinavien. England, Wales.

4. *Balanococcus boratynskii* Williams. **Öl:** Vickleby, L:a Vickleby, på *Deschampsia caespitosa* 20.7.1950, 10 ♀♀ (Ossiannilsson). – Ny för Skandinavien. England; Nordkarelen (Danzig 1968).

5. *Coccura comari* (Künow). **Gtl:** Öja, Olleifs, *Potentilla reptans* 8.8.1969, 1 ♀ (C. H. Lindroth). – Ny för Skandinavien. Utbredd i Västeuropa, även funnen i Sovjetunionen.

6. *Phenacoccus interruptus* Green. **Sk:** Brunnby, Kullen, Ransvik på gräsblad 25.7.1961, 1 ♀ (Ossiannilsson); **Vstm:** Medåker, Näverkärret bland *Equisetum* 4.7.1954, 1 ♀ (Ossiannilsson). – Ny för Skandinavien. England; Ryssland?

7. *Paroudablis piceae* (Löw). **Ög:** Törnevalla, Frisbo 28.7.1964, 1 ♀; **Dlsl:** Rǻggärd, Steneryrsmossen 30.7.1967, 15 ♀♀; **Upl:** Funbo 18.6.1967, 1 ♀, Vallentuna, Hållsta 20.7.1968, 15 ♀♀; **Hrj:** Hede, Vemdalskalet 16.7.1962, 1 ♀ (samtliga fynd på *Picea abies*, Ossiannilsson). – Förut endast funnen i Upl.

8. *Trionymus thulensis* Green. **Upl:** Vallentuna, Hållsta 11.7.1968, och Vallentuna, Grindstugan-tr. 23.7.1968, båda fynden på *Calamagrostis canescens* (Ossiannils-

son). – Ny för Skandinavien. Beskriven från Island, även funnen i England och Wales.

9. *Trionymus tomlini* Green. **Vg:** Säter, Rånna, i tuvor av *Carex contigua* 11.7.1953, 2 ♀♀; **Upl:** Vaksala, Eke på *Elytrigia repens* 26.7.1952, 1 ♀; **Nrk:** Örebro, Adolfsberg på *Elytrigia repens* 5.7.1954 (Ossiannilsson). – Ny för Skandinavien. Normandiska öarna, England.

10. *Eriococcus pseudinsignis* Green. Det exemplar från **Dlr:** Leksand, som i mitt arbete 1959 fått heta *Rhizococcus graminicola* Borchsenius, hör enligt meddelande av Dr. E. Danzig i Leningrad, som eftergranskat djuret, till arten *pseudinsignis* Green (Danzig 1962). *E. graminicola* stryks alltså ur vår fauna, medan *pseudinsignis* tillkommer som ny för Skandinavien. Den är f ö känd från England, DDR, BRD och Ukraina.

11. *Lecanopsis formicarum* Newstead. **Sk:** Råå på torr gräsmark 22.5.1961, 11 ex. (Hugo Andersson). – Ny för Sverige. Danmark, England, Holland, Tyskland, Schweiz, Frankrike, Spanien, Italien, Tjeckoslovakien, södra Ryssland.

12. *Eulecanium franconicum* (Lindinger). **Hls:** Harmånger på *Vaccinium myrtillus* 11.7.1960, 1 ♀ (Ossiannilsson). – Ny för Skandinavien. Frankrike, Tyskland, Polen, Tjeckoslovakien, Lettland, Litauen, Nordkarelen, västra Ryssland.

13. *Eriopeltis lichtensteinii* Signoret. **Sm:** Algunnen, på gräs 7.10.1974, talrika ♀♀ (Ehnström); **Sdm:** ö i sjön Båven på gräs 23.8.1971, talrika ♀♀ (Holmåsen); **Upl:** Värmdöskogen på gräsblad okt. 1970 (G. Schwab), Ärentuna 1 km ESE Storvreta på *Calamagrostis* 4.9.1983, 4 ♀♀ (N. Lundqvist). – Tidigare enda kända svenska lokal var Experimentalfältet.

14. *Eriopeltis festucae* (Fonscolombe). *Eriopeltis rasinae* Borchsenius anmäldes av mig (Ossiannilsson 1959) som ny för Sverige, men arten är enligt Danzig (1975) yngre synonym till *festucae*, vilken ej tidigare nämnts som svensk. Den har enligt Danzig (1975) en transpalearktisk utbredning.

15. *Eriopeltis stammeri* Schmutterer. **Upl:** Vittinge, Skärsjön på *Festuca ovina* 15.8.1959 (Ossiannilsson; Jan Koteja det.). – Ny för Sverige. Eurosibirisk art enligt Danzig (1975), funnen bl a i Danmark (Kozarzhevskaya & Reitzel 1975).

## Litteratur

Danzig, E. 1962. Revision of the genus Rhizococcus Signoret (Homoptera, Coccoidea) of the USSR Fauna. – Ent. Obozr. 41 (4): 839–860.

— 1968. Contribution to the fauna and biology of scale-insects and white-flies (Homoptera, Coccoidea et Aleyrodoidea) from Northern Karelia. – Ent. Obozr. 47 (3): 499–504.

— 1975. Review of the cottony grass scales of the genus Eriopeltis Sign. (Homoptera, Coccoidea, Coccidae) of the Palaearctic. – Ent. Obozr. 54 (4): 808–813.

Kozarzhevskaya, E., & J. Reitzel 1975. The scale insects (Homoptera: Coccoidea) of Denmark. – 1226. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur. København. 41 pp.

Ossiannilsson, F. 1951. Bidrag till kännedomen om den svenska sköldlusfaunan (Hom. Coccoidea). – Opusc. ent. 16: 1–9.

— 1959. Bidrag till kännedomen om den svenska sköldlusfaunan (Hom. Coccoidea) II. – Opusc. ent. 24: 193–201.

— 1971. Till kännedomen om Kullabergs halvvingar (Hemiptera). – Kullabergs natur 14. Lund. 55 pp.

— 1972. Till kännedomen om Abiskotraktens Hemiptera. – Ent. Tidskr. 93: 88–99.

— 1977. Mire invertebrate fauna at Eidskog, Norway. V. Auchenorrhyncha, Psylloidea, and Coccoidea (Hem.). – Norw. J. Ent. 24: 11–14.

— 1984. Bidrag till kännedomen om vaxsköldlössens utbredning i Sverige. – Ent. Tidskr. 105: 123–127.

Williams, D. J. 1962. The British Pseudococcidae (Homoptera, Coccoidea). – Bull. Br. Mus. Nat. Hist., London. Entomology 12(1): 1–79.